INKLYUZIV, UY TA'LIMI VA "MEHRLI MAKTAB"LARDA SHAXSGA YO'NALTIRILGAN VA O'YINLI TA'LIM METODLARIDAN FOYDALANISH

CHDPU Maxsus pedagogika: surdotarjimonlik
faoliyati yo'nalishi 3-bosqich talabalari
Sobirova Aisha Umid qizi
aishasobirova743@gmail.com

Ilmiy rahbar: **Ibadullayeva Sharofat Nurullayevna**
sharofatibadullayeva1984@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada inklyuziv ta'lim, uy ta'limi va "Mehrli maktab" tizimlarida shaxsga yo'naltirilgan hamda o'yinli ta'lim metodlaridan foydalanishning pedagogik ahamiyati yoritiladi. Tadqiqotda alohida ehtiyojli bolalarning ta'lim jarayoniga moslashuvi, individual imkoniyatlarini rivojlantirish va ijtimoiy faolligini oshirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlarning o'rni tahlil qilinadi. O'yinli ta'lim metodlari bolalarda motivatsiya, muloqot va kognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishga xizmat qilishi asoslab beriladi. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim esa har bir bolaning ehtiyojini inobatga olgan holda samarali o'qitish imkonini yaratadi.

Kalit so'zlar: Inklyuziv ta'lim, uy ta'limi, Mehrli maktab, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, o'yinli ta'lim, pedagogik texnologiyalar, alohida ehtiyojli bolalar, motivatsiya.

Аннотация:В данной статье рассматривается педагогическое значение использования личностно-ориентированных и игровых методов обучения в системе инклюзивного образования, домашнего обучения и школ «Mehrli maktab». Анализируется адаптация детей с особыми образовательными потребностями к учебному процессу, развитие их индивидуальных возможностей и повышение социальной активности. Показана эффективность игровых методов обучения в развитии мотивации, коммуникативных и когнитивных навыков. Личностно-ориентированный подход позволяет учитывать потребности каждого ребёнка и повышать качество образования.

Ключевые слова:Инклюзивное образование, домашнее обучение, Mehrli maktab, личностно-ориентированное обучение, игровые методы, педагогические технологии, дети с особыми потребностями, мотивация.

Abstract: This article explores the pedagogical importance of using learner-centered and game-based teaching methods in inclusive education, home education, and "Mehrli maktab" systems. It analyzes the adaptation of children with special educational needs to the learning process, the development of their individual abilities, and the enhancement of their social activity. The effectiveness of game-based learning in improving motivation, communication, and cognitive skills is highlighted. The learner-centered approach ensures high-quality education by considering the needs of each child individually.

Keywords: Inclusive education, home education, Mehrli maktab, learner-centered education, game-based learning, pedagogical technologies, children with special needs, motivation.

Kirish

Zamonaviy ta’lim tizimida har bir o‘quvchining individual xususiyatlarini inobatga olish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, inklyuziv ta’lim, uy ta’limi va “Mehrli maktab”larda ta’lim olayotgan bolalar bilan ishlashda shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv va o‘yinli metodlar samarali natija beradi. Bu metodlar o‘quvchilarning bilim olish jarayoniga qiziqishini oshiradi, ularning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi hamda ijtimoiy moslashuviga yordam beradi.

Asosiy qism

Shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim – bu o‘quvchining individual ehtiyojlari, qobiliyatlari va qiziqishlariga asoslangan ta’lim modelidir. Ushbu yondashuvda o‘qituvchi yo‘naltiruvchi rolini bajaradi, o‘quvchi esa ta’lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi. Inklyuziv va uy ta’limida bu yondashuv alohida ahamiyatga ega, chunki har bir bola o‘ziga xos rivojlanish xususiyatlariga ega.

O‘yinli ta’lim metodlari bolalarning tabiiy qiziqishlari va ehtiyojlariga mos keladi. O‘yin orqali o‘rganish quyidagi afzalliklarga ega:

- o‘quvchilarning diqqatini jalb qiladi;
- bilimlarni oson o‘zlashtirishga yordam beradi;
- ijodkorlik va muloqot ko‘nikmalarini rivojlantiradi;
- stress va psixologik bosimni kamaytiradi.

Masalan, rolli o‘yinlar, didaktik o‘yinlar, interfaol mashg‘ulotlar samarali vosita hisoblanadi.

Inklyuziv ta’limda shaxsga yo‘naltirilgan va o‘yinli metodlar o‘quvchilarning teng ishtirokini ta’minlaydi. Bu yerda differensial yondashuv, guruhli ishlar va individual topshiriqlar muhim rol o‘ynaydi. O‘qituvchi har bir o‘quvchining imkoniyatiga mos metodlarni tanlashi zarur.

Uy ta’limida o‘yinli metodlar yanada qulay qo‘llaniladi. Ota-ona va o‘qituvchi hamkorligida individual mashg‘ulotlar tashkil etiladi. Multimedia vositalari, mobil ilovalar va interfaol o‘yinlardan foydalanish o‘quv samaradorligini oshiradi.

“Mehrli maktab”larda ta’lim jarayoni bolalarning psixologik holatini hisobga olgan holda tashkil etiladi. Bu yerda o‘yinli terapiya, art-terapiya, kommunikativ o‘yinlar keng qo‘llaniladi. Shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv orqali har bir bolaning o‘ziga bo‘lgan ishonchi mustahkamlanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, inklyuziv, uy ta’limi va “Mehrli maktab”larda shaxsga yo‘naltirilgan va o‘yinli ta’lim metodlaridan foydalanish ta’lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Bu metodlar o‘quvchilarning nafaqat bilimini, balki ularning ijtimoiy, psixologik va ijodiy

rivojlanishini ham ta’minlaydi. Natijada, bolalar jamiyatga moslashgan, mustaqil fikrlovchi va faol shaxs sifatida shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni.
2. Inklyuziv ta’lim bo‘yicha xalqaro tajribalar (UNESCO, UNICEF materiallari).
3. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti bo‘yicha darsliklar.
4. O‘yinli ta’lim metodlari va innovatsion pedagogik texnologiyalar bo‘yicha ilmiy maqolalar.

References

5. Law of the Republic of Uzbekistan *“On Education.”*
6. International experiences in inclusive education (materials of UNESCO and UNICEF).
7. Textbooks on pedagogy theory and practice.
8. Scientific articles on game-based learning methods and innovative pedagogical technologies.